

خلاصه سیاستی و برنامه های آتی در مأموریت ویژه انفورماتیک بالینی

واگذار شده به کلان منطقه هشت آمایشی (دانشگاه علوم پزشکی کرمان)

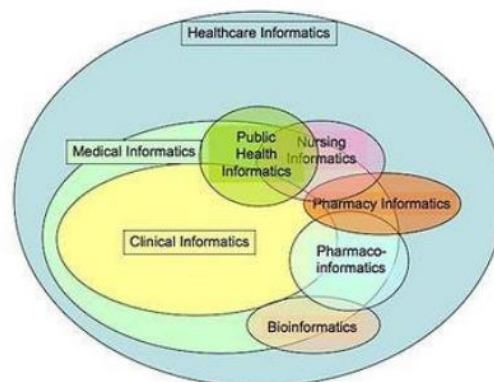
مقدمه:

مقدمه: اهمیت توجه به موضوع انفورماتیک پزشکی (گرایش ویژه انفورماتیک بالینی)

انفورماتیک بالینی (Clinical Informatics) کمتر از ۸ سال است که در کشور آمریکا و برخی نقاط دیگر دنیا با این لفظ جدید مورد وفاق قرار گرفته و عده ای در حال حرکت به سمت توسعه این دانش هستند. اقداماتی نیز در ایران انجام شده که دانشگاه علوم پزشکی کرمان، به عنوان یکی از مراکز مهم علمی کشور با تکیه بر سوابق و حضور نیروی انسانی متخصص این زمینه، عهده دار مسئولیت توسعه این دانش در قالب یک مأموریت ویژه آموزشی از جانب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی شده است.

دانش انفورماتیک بالینی در واقع زیر شاخه ای از دانش انفورماتیک پزشکی است که بیش از هر چیز برای پردازش داده های پزشکی مصداق دارد. تاریخچه این دانش به حدود پنجاه سال تحقیق و توسعه دانش کاربردی کامپیوتر در علوم پزشکی باز می گردد، یعنی زمانی که بیمارستان ها داشتند به تجهیزات اولیه کامپیوتری مجهز می شدند و پزشکان تمایل داشتند که از این ابزار برای تصمیم سازی بالینی بهره مند شوند.

اما علی رغم این قدمت نسبی، اینکه چرا رشته انفورماتیک بالینی به تازگی و در هشت سال گذشته به عنوان یک رشته تخصصی جدید مطرح شده مورد سؤال است. یکی از اصلی ترین دلایل این مسئله آن است که در زمان فعلی نفرات بسیار زیادی در حوزه های مختلف سلامت و به ویژه پزشکی به استفاده از کامپیوتر روی آورده اند و به خاطر وسعت قابل توجه هر دو رشته پزشکی و علوم انفورماتیک، به اجبار نیاز به آموزش هایی در هر دو زمینه دارند. از آنجایی که یادگیری پزشکی کاری دشوار است و زمان زیادی می طلبد، برخی از مهندسين کامپیوتر که وارد مقوله انفورماتیک پزشکی شده اند نتوانستند آنطور که انتظار می رفت این دانش را فرا گیرند. لذا موضوع

به شکلی معکوس ادامه یافته و کلینیسین ها احساس کردند که خودشان باید وارد شده و مبانی انفورماتیک را فرا گیرند و سپس در کار حرفه ای و تخصصی خود عملیاتی کنند.

یکی از اهداف بسیار مهمی که در مأموریت ویژه آموزشی انفورماتیک بالینی دنبال می شود، آموزش هدفمند و تخصصی و اصولی به پزشکان در همه سطوح تحصیلی بویژه پزشکان متخصص است، زیرا این گروه خاص با توجه به اهمیت حضورشان در عرصه پزشکی می توانند به صورت عمیق بر موفقیت

یا عدم موفقیت این قبیل فعالیتها تأثیر بگذارند. لذا لازم است به شکلی متفاوت از قبل، نسبت به موضوع انفورماتیک پزشکی و بویژه انفورماتیک بالینی آموزش دیده و با ترغیب افراد علاقه مندتر به ادامه آموزش های تخصصی، بتوان در یک بازه کوتاه مدت دو الی سه ساله تیم هایی را ساماندهی نموده که نسبت به رفع اشکالات ساختاری و اساسی سیستم های اطلاعات موجود در نظام سلامت نقش کلیدی ایفا کنند.

زیرساختها و پتانسیل های کلان منطقه هشت و دانشگاه علوم پزشکی کرمان

دانشگاه علوم پزشکی کرمان، با تکیه بر توان تخصصی اعضای هیأت علمی و کارشناسان زبده مرتبط علاوه بر زیرساخت های خاص،

- گروه آموزشی «علوم اطلاعات سلامت» با حضور ۵ نفر متخصص انفورماتیک پزشکی دانش آموخته داخل و خارج از کشور سه نفر با مرتبه دانشیار و دو استادیار (سه نفر پزشک)
- گروه آموزشی «فن آوری اطلاعات سلامت» با ۴ عضو هیأت علمی در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان
- حضور دو نفر از دانشیاران عضو گروه کرمان در هیأت ممکنه انفورماتیک پزشکی و مدیریت اطلاعات سلامت
- حضور دو نفر از اعضای گروه کرمان در هیأت مدیره «انجمن علمی انفورماتیک پزشکی کشور» به عنوان رئیس انجمن و عضو هیأت مدیره
- تنها مرکز تحقیقات مصوب کشوری «مرکز تحقیقات انفورماتیک پزشکی» در پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت در دانشگاه علوم پزشکی کرمان
- مجله علمی پژوهشی «انفورماتیک سلامت و زیست پزشکی» به عنوان یکی از مهمترین نشریات علمی پژوهشی این رشته در کرمان
- دپارتمان مجازی «انفورماتیک بالینی و تله مدیسین» در مرکز آموزش مجازی دانشگاه علوم پزشکی کرمان
- پذیرش دانشجوی رشته مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد فن آوری اطلاعات سلامت؛ کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی انفورماتیک پزشکی
- راه اندازی «دفتر تحقیق و توسعه انفورماتیک بالینی» از سال ۹۴ در بیمارستان شفا به عنوان تنها مورد در سطح کشور

فرصت ها و تهدیدها در کلان منطقه ۸ برای اجرای ماموریت:

فرصتها:

- وجود مرکز مصوب آموزش مجازی در دانشگاه علوم پزشکی کرمان و امکان برگزاری کلاسهای آنلاین
- ارتباط تعاملی با صدها متخصص و کارشناس علاقه مند به حوزه سلامت الکترونیک از طریق شبکه های مجازی فعال با سابقه چند سال
- ارتباط قوی با مسئولین کشوری و مراکز آموزشی و تحقیقاتی - نیماد، نصر، معاونت آموزشی وزارت
- حمایت فکری و تطبیق دیدگاه های مسئولین ارشد دانشگاه علوم پزشکی کرمان با موضوع تخصصی این مأموریت ویژه

تهدیدها:

- عدم حصول برخی منابع مالی به دلیل محدودیت های خاص و تعویق یا لغو برخی اهداف وابسته به منابع. (مهمترین و تنها تهدید موجود)
- پهنای باند کم اینترنت و محدودیت های امنیتی که مستقیم یا غیرمستقیم بر توسعه دانش انفورماتیک در گروه سلامت اثر می گذارد.

- برگزاری دهها جلسه بحث و تبادل نظر تخصصی در سطح ستادی دانشگاه، سطح مراکز آموزشی و پژوهشی، درون گروهی، داخل بیمارستانی، بین گروهی و ارتباط با متخصصین کشوری و گروه های کوچک دانشجویی
- طراحی و راه اندازی وب سایت تعاملی برای مدیریت ارتباطات و اطلاع رسانی به مخاطبین برنامه های مختلف عملیاتی
- برگزاری و همکاری در چهار کارگاه آموزشی یک روزه در مورد مفاهیم اساسی انفورماتیک بالینی و برخی حوزه های مرتبط آن
- برگزاری یک کنفرانس یک روزه برای پزشکان و دانشجویان پزشکی
- برنامه ریزی برای برگزاری یک دوره سمینار تخصصی انفورماتیک بالینی با محوریت نرم افزارهای بالینی
- برگزاری چندین جلسه ژورنال کلاب با موضوعات تخصصی انفورماتیک بالینی
- تولید کلیپ های کوتاه و ویدیوی آموزشی عمومی و تخصصی
- نگارش کتابچه های کوچک آموزشی در موضوعات منتخب کمیته تخصصی
- راه اندازی یک کتابخانه محلی و دیجیتال با دسترسی اختصاصی حاوی کتب و مقالات معتبر و کاربردی انفورماتیک بالینی
- طراحی دو بروشور آموزشی بر پایه استخراج ۱۴۰ واژه و اصطلاح کلیدی از کتب مرجع انفورماتیک بالینی
- تشکیل گروه های کوچک دانشجویی با تلفیق دانشجویان مختلف علاقه مند و ارائه آموزش های کوتاه مدت
- ثبت و پیگیری چند پروژه پژوهشی در مرکز ملی تحقیقات راهبردی در آموزش پزشکی (نصر) و حمایت از اجرای آنها

برنامه ریزی های بلند مدت و برنامه های آتی با توجه به چالش های شناسایی شده

مهمترین چالش در این زمینه آگاهی ناچیز جامعه پزشکی از موضوع و دانش تخصصی انفورماتیک پزشکی است و استفاده کمی که از ابزارهای موجود برای مدیریت صحیح داده ها و اطلاعات بالینی صورت می گیرد. در همین راستا مهمترین نکاتی که در اجرای قوی این مأموریت می تواند اثربخش باشد، طراحی دوره های آموزشی مؤثر برای ارتقاء سطح دانش و آگاهی مخاطبین اصلی یعنی پزشکان، در زمینه انفورماتیک بالینی است.

دانشگاه علوم پزشکی کرمان مجری یک پروژه سه مرحله ای طراحی، اجرا و ارزیابی کوریکولوم انفورماتیک بالینی در سه سطح پزشکی عمومی، دستیاری تخصصی و پزشکان متخصص بالینی است که مرحله اول آن با حمایت مرکز ملی تحقیقات راهبردی در آموزش پزشکی در دست اقدام است.

بروشور نقشه راه:

طی مطالعات اولیه، با همکاری انجمن علمی انفورماتیک پزشکی کشور، با شناخت توانمندی های بالقوه در دانشگاه های علوم پزشکی که به صورت شماییک نمایش داده شده است، نقشه راه پیشنهادی و الگوی حرکت جامع و گزینه های

سیاستی پیشنهادی کرمان برای دانشگاه های علوم پزشکی و سازمان های سلامت کشور در راستای برنامه توسعه «دانش انفورماتیک بالینی» تنظیم و در تاریخ ۹۸/۸/۲۴ در جلسه حضوری در کرمان به معاون محترم آموزشی وزیر ارائه گردید که در صفحه بعد آورده شده است.

تجربیات اخذ شده:

دشواری در جلب حمایت برخی از متخصصین بویژه در بخش فکری و برنامه ریزی کلان این کار سبب می شود گاهی نسبت به اهداف کوچک و زودبازده و برنامه های کوتاه مدت به عنوان قدمهای ابتدایی و تهییج کننده، سرعت پیشرفت چندان مطلوب نباشد. برای رفع این مشکل بخش عمده ای از برنامه ریزی ها اعم از مطالعات جامع یا نظرسنجی های تخصصی، توسط کارگروه های کوچک انجام شده و در راستای تأمین تأییدیه های نهایی و بویژه بخش اجرا از متخصصین مختلف نظر گرفته می شود که این کار سبب می گردد، از کمک های تخصصی اساتید به شکل مطلوب تری بهره مند شویم.

حرکت از پله اول به سمت هدف:

